

FADD KLUMME, marts 2025

Socialpædagogikken - er svaret på meget!

I en tid, hvor jorden ryster under vores fagområde, er det vigtigt, at vi viser vejen, at vi tydeliggør den socialpædagogiske forandringskraft, og at vi på egen banehalvdel sætter barren højt og arbejder ambitiøst med at levere det allerbedste til de børn og familier, vi arbejder med.

Socialpædagogikken er det håndværk, der med udgangspunkt i mennesket, arbejder vidensbaseret for at skabe positive forandringer og erfaringer, der kan give mennesket bedre forudsætninger i livet. Det kan være store og livsnødvendige forandringer eller mindre, men stadige væsentlige, kundskaber eller indsigter for individet. Nogle af de klassiske tilgange er relationspædagogik, erfaringspædagogik, systemiske og narrative metoder og fx miljøterapi. Men kært barn har mange navne og det pædagogiske håndværk varierer ift. opgaven, men centralt er individets styrkelse og etablering af mestring og handlekompetence.

Rystelserne er mange og kommer fra forskellige steder.

I en tid hvor vi ser ønsker om besparelser på socialtilsyn, reduktion af de dyre og komplekse enkeltsager og pres på skolesystemerne, fordi mange børn mistrives og har brug for specialiserede skoletilbud - så er der brug for at fremhæve, hvordan vi kan kvalificere vores indsatser, så børn og unge hjælpes rigtigt og rettidigt. Vi har brug for at gøre det rigtige på et menneskeligt plan, men også fordi vi ikke har råd til at tænke kortsigtet og tage beslutninger, der kun har fokus på dette budgetår.

Antallet af negative fortællinger om manglende kvalitet og kritiske forhold i botilbud, i enkeltsager og i kommuners sagsbehandling bliver ved at trække overskrifter. Det er rystende og dybt beklageligt, at fortællinger om ringe faglighed manglende menneskelighed/etik og børn, unge og voksne, der slet ikke får den støtte og forståelse, som de har brug for, nærmest er konstant og ikke lader til at mindske.

Det er selvfølgelig utilfredsstillende. Det har store menneskelige konsekvenser, fordi børn og unge ikke får den rette støtte, og i nogle tilfælde får den forkerte. Dette har selvsagt også økonomiske konsekvenser, fordi det i nogle tilfælde fører til det, der bliver kaldt særligt dyre og komplekse enkeltsager, når vi ikke har gjort det rigtige i tide og leveret den støtte, som barnet, den unge eller familien har brug for - Dette får fatale menneskelige og økonomiske konsekvenser ind i voksenlivet.

I FADD har vi i 130 år arbejdet med indsatser til børn, unge og familier i udsatte positioner. VI VED HVAD SOCIALPÆDAGOGIKKEN KAN, og med afsæt i vores værdisæt; Varme, Viden, Visdom og Vedholdenhed, kan vi garantere, at netop socialpædagogikkens fag og dyder er svaret på mange af de udfordringer, vi står i denne tid.

Kerneelementerne i denne tilgang kan deles op i to niveauer. For det første timing, beslutningskraft og samarbejde, og for det andet velvalgte indsatser med kvalitetssikrende støttemekanismer omkring indsatserne.

Timing, beslutningskraft og samarbejde

Det er helt afgørende for børnesager, at der reageres rettidigt og med fokus på at tilbyde den rigtige støtteindsats første gang. Der skal gøres op med indsatstrappen og ønsket om at starte med mindst indgribende og billigste indsats. Det er afgørende for barnet, at det mødes med kompetente faglige beslutninger, der leverer den støtte, der er brug for. Og så garanterer vi, at det bliver billigere på den lange bane!

En af "nøglerne" til vellykkede forløb er samarbejde. Samarbejde med barnet og forældrene, og at disse inddrages relevant, og mellem de faglige aktører. Det er væsentligt, at det fælles udgangspunkt er barnet og dermed barnets bedste. Alle beslutninger skal træffes med barnet in mente og med det værdimæssige afsæt, at alle omkring barnet vil barnet det bedste.

Velvalgte indsatser og kvalitetssikrende støttemekanismer

De socialpædagogiske fagmiljøer har en voldsom forandringskraft, hvis de bliver passet, plejet og udviklet. Hvis dygtige fagpersoner gives muligheden for at forbinde sig med børnene og vedholdende samarbejde med barnet og omgivelserne, så kan grundlaget for udvikling, trivsel, værdighed og alle elementerne i et godt børneliv, og hermed voksenlivet, forløses. Men det er en sårbar proces, og nogle kardinalpunkter skal være på plads og beskyttes: Kontinuitet, varme, viden og faglig medmenneskelighed.

Fordi det socialpædagogiske håndværk er kompliceret og sårbart, så er der brug for de rette stilladser og støttemekanismer omkring indsatserne. Listen kunne laves lang, men hvis vi tvinges til at holde den kort, så vil vi fremhæve to ting som afhørende.

Det første element er ledelse. Ledelse er uhyre vigtig, hvis faglige organisationer skal opbygge og vedligeholde høj kvalitet. Både organisatoriske og strategiske ledelseskompetencer er vigtige. Men disse kan ikke udfylde opgaven alene, der kræves også fagfaglig ledelseskompetence, så den samlede ledelse kan sætte retning for indsatsen.

Sekundært vil vi fremhæve tilsyn og eksterne øjne på kvalitet. Selv Danmarks dygtigste praktikere har brug for at blive kigget over skulderen og deltage i udviklende samtaler, så de kan forfine deres indsats. Det danske socialtilsyn har vist sig kvalitetssikrende og hermed uvurderligt, når det handler om at udvikle praksisfeltet, men også for at opspore manglende kvalitet, der ikke kan måle sig med de kvalitetsønsker, vi har for området.

I FADD ser vi et potentiale, som ikke bliver udnyttet fornuftigt i disse år. Vi etablerer ikke de rette indsatser i tide. Vi anbringer forkert, for sent og med de forkerte incitament. Dette fører til brudflader i vores system – manglende samarbejde imellem børn og unge, familier, kommuner og socialpædagogiske faglige miljøer. Konsekvensen bliver børn, der ikke får den rette hjælp, børn der får hjælpen for sent, og så bliver det uforholdsmæssigt dyrt og dumt.

Der er brug for, at vi stopper op og begynder at levere den kvalitet, der kan være med til at spare os for en masse penge og mennesker i svære livssituationer. Husk på, at kuldsejlede børneliv i mange tilfælde fører til hjemløshed, kriminalitet, misbrug, manglende ungdomsuddannelse og deraf arbejdsløshed. Så det nytter altså ikke noget at spare i denne måned eller i dette budgetår, hvis konsekvensen heraf skal afbetales over de næste 60 år.

Lad os gøre det ordentligt Danmark - Socialpædagogikken er svaret på meget!

Af:

Hanne Dalsgaard – formand for FADD

Tore Kargo - direktør i FADD